

Зміст аналізу політики. Основні поняття аналізу політики

1. Державна/публічна політика: суть, інструменти
2. Зміст аналізу політики. Предмет, метод Аналізу політики.
3. Основні поняття Аналізу політики
4. Моделі політики

дослідники	Визначення державної політики
Леслі Пал (Lasly Pal)	напря́м дії або утримання від неї, обрані державними органами для розв'язання певної проблеми або сукупності взаємно пов'язаних проблем
Томас Дай (Thomas Dye)	те, що уряд вирішив робити або не робити
Річард Роуз (Richard Rose)	довга низка більш-менш взаємопов'язаних дій" які не є лише абстрактним рішенням робити що-небудь, а мають певні наслідки для тих, кого вони стосуються
Карл Фрідріх (Carl Friedrich)	обраний державними органами напря́м дій, спрямований на певне оточення, який допомагає з його перешкодами та можливостями, які запропонована політика використовує та долає в намаганні досягти певних цілей або реалізувати завдання чи наміри
Девід Істон (David Easton)	авторитарний розподіл цінностей для всього суспільства
Гаролд Ласвел (Harold Lasswell) та Абрахам Каплан (Abraham Kaplan)	запланована програма цілей, цінностей та дій

державна політика – це відносно стабільна, організована та цілеспрямована діяльність уряду стосовно певної проблеми, яка здійснюється ним безпосередньо чи опосередковано і впливає на життя суспільства

державна політика

- є цілеспрямованою дією, а не випадковою, хаотичною поведінкою. Сучасна державна політика розробляється з метою досягнення встановлених цілей або певного результату, хоча й не завжди реалізується;
- охоплює напрямки або моделі дій урядовців, а не окремі, абстрактні рішення. Політика містить в собі не тільки рішення з прийняття закону чи постанови, але й подальші рішення щодо їх втілення;
- **не вся урядова політика може втілюватися в життя органами державного управління та державними службовцями.** Сьогодні до виконання урядових програм та надання послуг населенню все частіше на конкурсній основі залучаються приватні організації та індивіди;
- з'являється у відповідь на політичні вимоги або вимоги діяльності чи бездіяльності щодо певних питань, які надходять від акторів – громадян, представників груп інтересів, законодавців – до урядовців та урядових агентств. Ряд вимог закликають до дії, а інші ще й уточнюють, яка саме дія є бажаною;
- це те, що уряд дійсно робить, а не має намір чи тільки планує робити. Саме в такому контексті державна політика аналізується й оцінюється;

- може бути або нег'ативною (уряд може вирішити не вживати ніяких заходів щодо деяких проблем), або позитивною (дії уряду з розв'язання певної проблеми);
- ґрунтується на законі і є легітимною. Члени сучасного демократичного суспільства сприймають фіскальні, регулятивні та контрольні дії уряду як легітимні, хоча легітимність – це необхідна, але недостатня умова ефективної державної політики. Інколи державна політика може масово порушуватись як, наприклад, у США за часів дії сухого закону, в Україні щодо митних та податкових правил або як це відбувається повсюдно при перевищенні швидкості на автостадах;
- на відміну від політики приватних організацій, ґрунтується на монополії держави на законний примус чи навіть насильство. Уряд має право ув'язнювати порушників, а приватні організації – ні.
- існує різниця між просто рішеннями та політикою. Уряд щодня ухвалює безліч рішень, продиктованих як політикою, так і простими обставинами. Водночас багато видів урядової діяльності зводяться до здійснення якоїсь політики, але самі вони не є політикою. Наприклад, рішення уряду підвищити митні тарифи не є свідченням політики протекціонізму. Скоріше його можна вважати реакцією на економічні умови, спрямовану на поповнення державного бюджету.

- Політика формується у певному **середовищі**, найважливішим тут є:
  - **соціальне середовище**: культурні, етнічні, релігійні та інші звички, соціальну структуру суспільства, очікування, моделі поведінки та способи взаємодії і взаємозв'язку між ними, що їх встановлює кожне суспільство;
  - **фізичне середовище** (physical environment): географічні характеристики: клімат, природні ресурси, топографію, архітектура тощо;
  - **демографічні характеристики**: чисельність і динаміка населення, розселення, урбаністичні умови, вікова структура населення та інші фізичні характеристики, що визначають спосіб життя, прийнятий у суспільстві;
  - **економічне середовище** (economic environment): економічна система, зміст та активність економічного життя суспільства, в тому числі характер індустрії та торгівлі, відносна заможність чи бідність регіону, на який поширюється політика, рівень безробіття, рівень економічного зростання тощо;
  - **політичне середовище** (political environment): політична система, політичні інститути, владні структури, чинне законодавство, політичні партії, громадські організації, групи спеціальних інтересів, лобізм, переважаюча ідеологія, політична культура, нагальні політичні проблеми даного моменту.

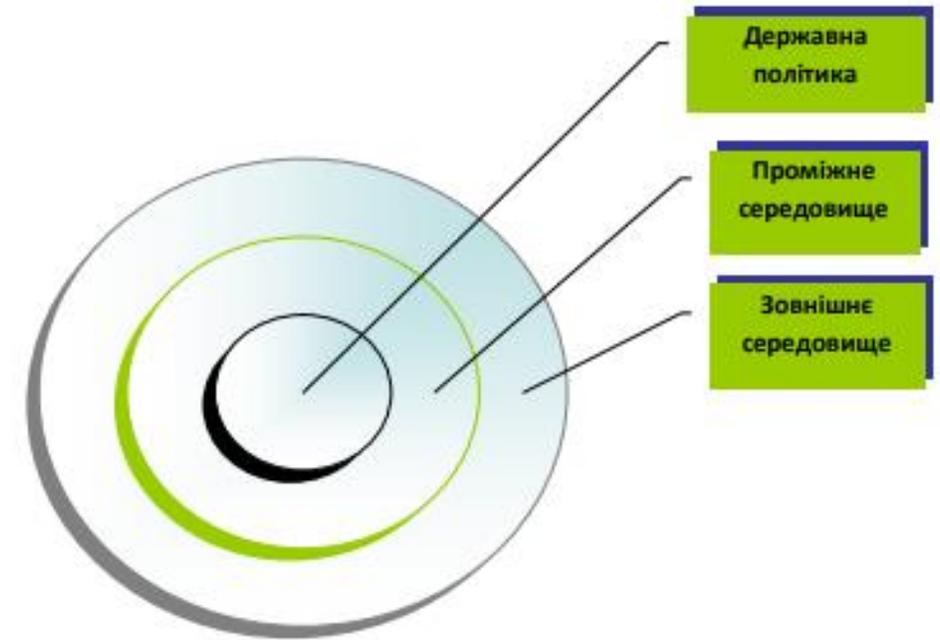

Рис. 4.1. Схема середовища вироблення державної політики

Класифікація інструментів державної політики за рівнем примусу

низький (добровільні інструменти)	← рівень примусу → (змішані інструменти)	високий (примусові інструменти)		
<p>Інформування (загальне, цілеспрямоване)</p> <p>Переконання (спонукання, підказка, нормативи)</p> <p>Пропаганда</p> <p>Агітація</p> <p>Реклама</p> <p>Запити (опитування, спеціальні комісії, постійні комісії, суспільні організації) тощо</p>	<p>Видатки</p> <p>Добровільні пожертвування</p> <p>Гранти (внутрішні, зовнішні)</p> <p>Субсидії (прямі, підоймові)</p> <p>Кредити, позички, застави</p> <p>Винагороди</p> <p>Страхування</p> <p>Інвестиції</p> <p>Закупівля</p> <p>Уповноважена закупівля (з вигодою для: держави, постачальника, споживача)</p> <p>Цілеспрямована підготовка фахівців тощо</p>	<p>Закони, укази</p> <p>Регулювання (визнання, уповноваження, обмеження)</p> <p>Саморегулювання</p> <p>Стандарти (екологічні, добробут тощо)</p> <p>Програми</p> <p>Приватизація</p> <p>Альтернативне забезпечення товарами й послугами</p> <p>Податки</p> <p>Реєстрація</p> <p>Система дозволів і обмежень</p> <p>Вилучення з комерційного обороту тощо</p>	<p>Інформаційний тиск</p> <p>Державно-приватні підприємства</p> <p>Антимонопольна діяльність</p> <p>Антиінфляційна діяльність</p> <p>Соціальний захист</p> <p>Приватизація-реприватизація, націоналізація</p> <p>Адміністративний контроль за цінами</p> <p>Адміністративні методи</p> <p>Обов'язок реєстрації</p> <p>Обов'язок показувати діяльність (документально)</p> <p>Обов'язок звітувати</p> <p>Інспектування</p> <p>Санкції (припинення чинності, штрафна санкція, адмінпокарання, допит, затримання, ув'язнення)</p> <p>Банкрутство (аукціон)</p> <p>Директивне планування</p> <p>Натуральний обмін (фонди, талони, картки)</p> <p>Пряме постачання</p> <p>Тотальний контроль (сканування)</p> <p>Силові методи тощо</p>	<p>у</p> <p>к</p> <p>ц</p>

- politics- «план дій», «боротьба за владу» індивідів, їх груп, бізнесу чи уряду,
- policy - «публічна політика» – це легітимні, прийняті з усіма належними процедурами, і формально оформлені в правових документах рішення урядових органів.
- Політична енциклопедія термін "**публічна політика**" (англ. public policy) визначає як: **горизонтальна** (на відміну від політики владної – вертикальної) складова політичного процесу, безпосередньо впливає на формулювання і прийняття політичних рішень, забезпечує зв'язок між владними структурами і суспільством – економічними акторами, громадськими організаціями та рухами, експертами, цільовими громадськими групами
- **Публічна політика** - узгодження суспільних інтересів, а не конкуренція і боротьба за владу.
- Цим вона відрізняється від партійної політики, спрямованої на захоплення і утримання влади.
- **Публічна політика** - плідна співпраця представників уряду, місцевої влади, членів громадських організацій, експертів, незалежних дослідників, спрямована на вирішення суспільно-значущих проблем

Публічна політика є складним переплетінням політичних та управлінських процесів у результаті яких відбувається прийняття політичних та управлінських рішень

- Ю. Габермас розуміє під публічною політикою якийсь простір або область в соціальному житті, в якій формується громадська думка, виникає своєрідний діалоговий майданчик публічного дискурсу з приводу значущих проблем суспільства і держави

- С. Телешун, І.Рейтерович:
- **публічна політика** - це передусім легітимний спосіб формування стратегічних політико-економічних рішень та публічне схвалення політики як засіб проведення державної політики
- **Публічна політика** (public policy) – заснована на механізмах публічного узгодження інтересів заінтересованих сторін, політика органів публічного управління, яка спрямована на досягнення суспільно значимих цілей та вирішення суспільно важливих задач

С. Телешун

І.Рейтерович

Критерії	Публічна політика	Державна політика
Джерело формування рішень	Органи управління суспільним життям; народ	Органи державної влади
Механізм реалізації рішень	Представницькі органи із залученням органів державного управління, експертів, недержавних агенцій, громадські, міжнародні організації, окремі особи	Уряд відповідно до програм і стратегічних планів
Актори	Широке коло рівноправних акторів	Звужене коло дійових осіб

- **Необхідно відрізнити аналіз політики від політичних порад**, які засновані на аналізі і які є процесом значно простішим
- У довіднику з аналізу державної політики під редакцією Ф. Фішера, Дж. Міллера та М. Сідней зазначається про визначальні характеристики аналізу публічної політики, що відрізняють його з помір інших наук про суспільство, а саме:
  - **Проблемно-орієнтований характер.** Аналіз державної політики спрямований **на вирішення конкретної суспільної проблеми** і відкидає вивчення цієї проблеми як певного феномену суспільної дійсності, що може мати закономірний характер. Окрім того, кожна проблема аналізу політики розглядається в певному контексті, який ретельно аналізується дослідником за допомогою певних методів, і на основі цього аналізу надаються рекомендації особам, що приймають рішення.
  - **Багатопрофільна та мультиметодологічна основа аналізу публічної політики.** Пов'язана безпосередньо зі складністю й багатоаспектністю самих суспільних проблем, які не можуть бути розглянуті виключно в рамках однієї науки, а потребують залучення підходів, концепцій, методів та методик з різних дисциплін.
  - **Нормативна та ціннісна орієнтація аналізу публічної політики.** Аналіз публічної політики має справу з проблемами, які **не можуть бути вирішені лише з огляду на ефективність**, існує **низка суспільних проблем, які потребують звернення до демократичних цінностей, людської гідності і справедливості.**
  - Особливо це стосується процесу обґрунтування тієї чи іншої публічної політики

- Д. Веймер та Е. Вайнінг, визначаючи *сутність* аналізу політики зазначають, що його **продуктом є порада** (може бути простою або складною). Але **не кожна порада є аналізом політики**, тому вчені конкретизують, що **аналіз політики – це порада щодо державних рішень, орієнтована на клієнта й базована на суспільних цінностях.**

- **Аналіз державної політики – це професійна робота, послідовний систематичний аналітичний процес.** Навички аналізу неможливо адекватно передати тільки через знання і теоретичне навчання. Найбільш ефективними є тренінги та імітація на основі методологічної бази.
- **Адже реальний аналіз – це не лише збирання й оцінювання інформації щодо вибору напряму політики, тобто стереотипна раціональна майстерність, а ґрунтовне, чітке, критичне і переконливе кваліфіковане інтелектуальне міркування (осмислення-усвідомлення), що є визначально важливішим за фундаментально цінну логіку і фактичні дані.**

- **Аналіз політики як професія характеризується такими ознаками:**
- головною метою є аналіз і подання альтернатив, доступних політичним діячам, для розв'язання державних проблем;
- клієнтом є конкретна особа або колектив (установа), що ухвалює державно-політичні рішення;
- стиль роботи аналітиків політики характеризується як синтез існуючих досліджень і теорій для оцінки наслідків альтернативних варіантів державної політики;
- закінчення аналізу зазвичай пов'язане з конкретними практичними рішеннями;
- недалекоглядність, породжена браком часу та орієнтацією на клієнта.

• Канадський дослідник П. Браун розглядає аналіз політики як складову політичного менеджменту, яка покликана суттєво покращувати керівництво. Він визначає сім елементів **політичного менеджменту**:

- теоретичні дослідження;
- застосування теоретичних досліджень, статистик і кількісного моделювання;
- дослідження політичного оточення, загальні директиви щодо аналізу й прогнозування політики;
- аналіз політики і політичні поради;
- менеджмент консультацій і регулювання ключових зв'язків;
- володіння інформацією; розробка програм, їх впровадження та контроль;
- виконання й оцінювання одержаних результатів

Науку, предметом якої є державна політика, визначав такі її характерні риси:

- 1) мультиметодність:
- 2) мультидисциплінарність:
- 3) зосередження на проблемі:
- 4) прагнення змалювати контекст процесу здійснення політики, варіанти політики та наслідки політики:
- 5) об'єднання – як мета – знань у всеохоплюючу дисципліну для аналізу варіантів публічного вибору й прийняття рішень. і тим самим допомога у демократизації суспільства

Г. Ласвелл

- Аналіз політики є колективною діяльністю, тобто на базовому рівні його можуть здійснювати і окремі особи, але їхня праця увійде до контексту колективного знання, адже аналіз політики дуже багатогранне явище, а проблеми політики є дуже складними, багатоваріантними і передбачають взаємодію багатьох суб'єктів.
- суспільне значення проблем політики обумовлює колективність аналізу політики.
- Аналіз політики має бути переконливим та максимально об'єктивним, що, в свою чергу, вимагає застосування кваліфікованих знань (професійна майстерність та здоровий глузд).
- Особливістю аналізу політики Л. Пал називає спрямованість на суспільні проблеми, тобто всі проблеми, з якими має справу аналіз політики мають суспільне значення

Л. Пал

Л. Пал

Л.Пал:

Аналіз державної політики полягає в її осмисленні

По-перше, детермінанти державної політики – це причини, які спонукають виникнення державної політики. Вони можуть бути досить різноманітними від природніх сил до впливу зацікавлених груп і громадськості загалом.

По-друге, **зміст державної політики**, який охоплює завдання і наміри, визначення проблеми та засоби її розв'язання.

По-третє, **впливи державної політики**, які можуть бути як очікуваними, так і неочікуваними.

Очікуваними є ті впливи, які безпосередньо цілеспрямовано закладаються виробниками державної політики. Ці впливи повинні бути пояснені чітким причинно-наслідковим зв'язком. Державна політика часто супроводжується й неочікуваними наслідками.

Впливи [impact] можуть бути очікуваними і неочікуваними, бажаними і небажаними, короткостроковими і тривалими

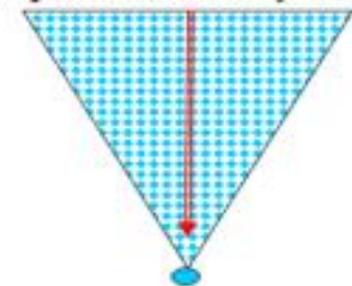
- Український дослідник В. Тертичка зазначає, що **аналіз державної політики** – це **порада-рекомендація** щодо альтернативи-стратегії на пряму діяльності державних інституцій, зорієнтована на вирішення проблеми чи сукупності проблем, яка ґрунтується на суспільних цінностях.

- Аналіз політики вирізняє **прикладна орієнтація на чітко локалізовану** в просторі і часі суспільну **проблему**, яку необхідно вирішити з врахуванням чинників зовнішнього й внутрішнього середовища, політичної кон'юнктури, одиничних та суспільних інтересів, а також наявних ресурсів.
- Українські вчені зазначають, що передусім **аналіз державної політики** репрезентується як **прикладна дисципліна через використання методик ситуативно-аргументованих відповідей на суспільні запити та обговорення, творчий розвиток, критичний підхід і комунікативність інформації, що стосується політики.**
- Одночасно аналіз державної політики виступає як **професійна робота**
- **аналіз державної політики** – це цілеспрямована інтелектуальна та практична діяльність з метою створення, критичного оцінювання та поширення знань стосовно процесу вироблення і здійснення державної політики.

Проблемна ситуація

Проблема, придатна для аналізу політики

Проблемна ситуація – проблема

- **Об'єктом аналізу державної політики** є державна (публічна, суспільна) політика як діяльність органів державної влади з управління та керівництва суспільством на основі єдиних цілей, принципів та методів (здійснення), що передбачає підготовку, **законодавче закріплення та впровадження** розроблених за участю експертно-аналітичних структур **загальнодержавних та регіональних цільових програм** (стратегічних планів) у різних сферах суспільного життя **з метою вирішення нагальних проблем чи задоволення поточних та стратегічно визначених потреб** суспільства.

- **Предметом аналізу державної політики** виступають конкретні проблеми суспільного життя (чітко локалізовані в просторі і часі), що не зачіпають відносин з приводу влади, але потребують для свого вирішення політичних методів, і вирішуються шляхом вироблення ефективної державної політики.

- В аналізі політики слово “аналіз” вжито в загальнішому сенсі: мається на увазі використання інтуїції, суджень та висновків при розкладенні політики на її складові, а також при проектуванні та синтезуванні нових альтернатив.
- Діяльність може змінюватися від дослідження та висвітлення проблеми до оцінки закінченої програми.
- Деякі види аналізу політики є неформальними, індивідуальними зусиллями, які не використовують нічого, крім логічних роздумів, тоді як інші потребують людських та фінансових ресурсів, збирання даних, розрахунків за допомогою математичних методів.

Таблиця 1.1: Матриця типів аналізу політики, що відповідають цілям дослідження

	Тип аналізу політики	Акцент	Ключове питання
<div style="display: flex; flex-direction: column; align-items: center;"> <div style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Мікрорівень</div> <div style="margin: 10px 0;">←</div> <div style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Макрорівень</div> </div>	Аналітичний	Конкретна соціальна проблема чи політика	Яка політика є ідеальною для вирішення соціальної проблеми? Чи ефективно вирішує проблему поточна політика?
	Процес розробки політики	Зацікавлені сторони, політичний процес, обмеженість ресурсів	Яка політика найбільш ефективна та реалістична з огляду на політичні обмеження, інтереси зацікавлених сторін та обмежені ресурси?
	Метаполітичний	Структурні умови	Як можна змінити більш широкі умови, щоб забезпечити реалізацію ефективної політики?

- питання: "Навіщо потрібно вивчати державну політику?"

- **ВІДПОВІДЬ**

- "Оскільки державна політика впливає на всіх нас з різних боків та різними шляхами, ми повинні дещо знати про неї, включаючи те, чому вона так складно приймається, фінансується та впроваджується«
- **Науковими мотивами** вивчення державної політики є прагнення краще зрозуміти її витоки, технології, процедури розробки і втілення в життя, наслідки для суспільства

- Аналіз державної політики має прикладну орієнтацію і націлений на визначення найефективнішої альтернативи щодо розв'язання поточних проблем.
- Різновидом аналізу політики є **оцінювання**, у процесі якого **визначається якість впливу**, що його справляє на суспільство певна державна політика. Оцінюючи результативність дій уряду, аналітик перш за все концентрує увагу на їхньому загальному впливі на суспільство, на його виграші або програші, а не на тому, яка група отримає вигоди, а яка втратить внаслідок дії певної державної політики.

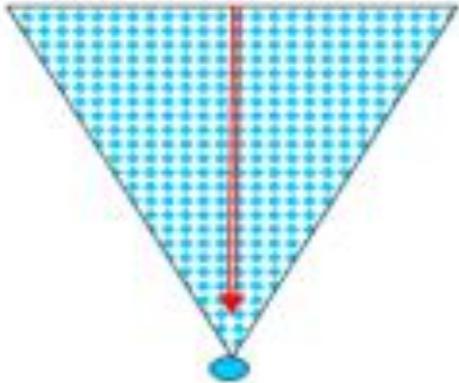
- Як правило, дослідникам досить важко отримати надійні та переконливі докази, факти або дані щодо мотивів, цінностей та поведінки виробників політики, природи й масштабу суспільних проблем, впливу політик та інших аспектів політичного процесу (нерідко такі дані просто відсутні).
- Існують певні сфери та проблеми політики, які не дуже піддаються точному кількісному вимірюванню й аналізу. До цієї категорії належать багато аспектів соціальної та економічної політики.

- Інколи певні виміри політичного феномена, такі, як **ВПЛИВИ ПОЛІТИКИ**, використовуються без належної перевірки щодо їхньої придатності.
- Чи свідчить рівень зарплати державних службовців про реальний рівень їхнього професіоналізму?

здобуття надійних фактів про те, хто що зробив, чому це зроблено та які наслідки цих дій має стати метою будь-якого дослідження й аналізу державної політики

- Метод аналізу конкретного ситуативного прикладу, як правило, стає мішенню для критики через свою вузьку спрямованість, яка не дає змоги робити узагальнення.

Проблемна ситуація

Проблема, придатна
для аналізу політики

***Проблемна
ситуація – проблема***

- Хоча найкращими для узагальнень є дослідження, що містять у собі всі відомі випадки (наприклад, усі випадки або спроби державного регулювання в економіці), аналіз конкретних епізодів може бути використаний для перевірки або розробки нових теорій, проведення детального аналізу тієї чи іншої події, аналізу девіантних випадків, що суперечать загальній теорії.

- *Виробники політики* – це ті, хто “робить” політику, тобто особи, відповідальні за її розробку й прийняття рішень в органах влади.

- *Аналітики політики* – це експерти, які власне й здійснюють попередній аналіз, готують рекомендації для замовників аналізу політики

- *Стейкхолдери (Зацікавлені групи)* – це ті, кого зачіпає проблема або засоби її розв’язання, і хто має можливість впливати на ситуацію, як позитивно, так і негативно
- *Стейкхолдери* є учасниками процесу політики, центральні фігури в якому – виробники політики, зокрема, особи, що приймають рішення, а також аналітики політики.

3. ЗАЦІКАВЛЕНІ СТОРОНИ У ПОЛІТИЦІ

Оскільки проблема політики – це конфлікт (або дисбаланс) інтересів, необхідно відповісти на такі питання:

ХТО?

ЯК?

ХТО?

ЯК?

- хто ті люди, які зацікавлені у певному питанні?
- якою мірою вони беруть участь у розробці та реалізації політики?
- чи є організації, що їх представляють?
- чи входять ці організації в структуру прийняття рішень?

При здійсненні аналізу політики варто проводити консультації із двома групами стейкхолдерів – із представниками груп інтересів і зацікавлених органів влади

- **Групи інтересів** – інституційовані групи учасників (можуть ураховуватися формальні й неформальні зв'язки, що поєднують учасників у групи), які мають спільний інтерес у процесі політики. Прикладом є групи бізнесів-інтересів, лобістські групи підприємців; політичні партії й рухи (напр., “зелені”, з якими варто рахуватися при реалізації більшості інвестиційних проектів, що впливають на природне середовище).
- Із представниками груп інтересів необхідно проводити відповідні консультації в процесі політики, особливо, перед прийняттям яких-небудь рішень.

- **Другу групу стейкхолдерів**, із представниками якої варто проводити попередні консультації, складають **зацікавлені органи влади** – органи, з якими повинні узгоджуватися ті або інші питання, що стосуються даного процесу політики. Коло таких органів влади визначається нормативними документами або експертним шляхом, з урахуванням доцільності.

ЗАЦІКАВЛЕНІ СТОРОНИ У ПОЛІТИЦІ

ЗАЦІКАВЛЕНІ СТОРОНИ – люди / установи / організації, стан (інтереси) яких може змінитися внаслідок ухвалення певного рішення або реалізації проекту = **СТЕЙКХОЛДЕРИ**

БЕНЕФІЦІАРІЇ – групи, для яких ефекти певної політики є вигідними або цінними

ЦІЛЬОВА АУДИТОРІЯ – групи, безпосередньо на яких орієнтована певна конкретна діяльність (в основному – в контексті проекту)

“аналіз політики” – це форма прикладного дослідження, яке поводитьься для повнішого розуміння соціотехнічних питань та для прийняття найкращого рішення

5. Цикл публічної політики

ЦИКЛ ПОЛІТИКИ

моделі політики Т. Дай у праці "Осягнення державної політики»

Назва моделі політики	сутність
інституціональна	результат діяльності певних політичних інститутів (парламент, президент, суди, бюрократія, органи місцевої влади та місцевого самоврядування), що представляють законодавчу, виконавчу і судову владу
процесуальна	державна політика як політична діяльність. процес вироблення державної політики постає як набір або ланцюг політичних дій: ідентифікація проблеми, встановлення порядку денного, формулювання пропозицій політики, легітимація, втілення, оцінювання політики
групова	розглядає групову боротьбу в процесі розробки державної політики, постійні конфлікти між різними групами в суспільстві і в уряді.. Вплив груп детермінується їх кількістю, багатством, організаційною силою, лідерством, доступом до тих, хто приймає рішення, внутрішнім примусом, стратегіями комунікації
Модель еліт	Лише невелика група людей розміщує суспільні цінності; маси не приймають рішень щодо державної політики. * Меншість, яка править, відрізняється від мас, якими правлять. Еліти непропорційно рекрутуються із вищих соціально-економічних суспільних страт
раціональна	політика найраціональніша там, де різниця між досягнутими і втраченими цінностями є позитивною і найбільшою серед інших альтернатив.
інкрементальна	державна політика як продовження попередня урядова діяльність, але з певними додатковими модифікаціями

Назва моделі політики	сутність
ігрова	В основі моделі – теорія ігор, яка передбачає вивчення раціональних рішень у ситуаціях, коли два чи більше учасників мусять зробити вибір, результат якого залежатиме від вибору кожного з них. Ця теорія застосовується у сферах процесу вироблення політики, де немає "незалежного" найкращого вибору, а найкращий результат залежить від того, що роблять інші. Значення теорії ігор для аналізу державної політики полягає в забезпеченні аналітиків підходами та засобами вироблення політики в умовах конфліктних ситуацій.
системна	реакція політичної системи на запити і потреби відповідних соціальних структур і зовнішнього середовища Цінність системної моделі для аналізу політики полягає у можливості постановки низки питань щодо: факторів навколишнього середовища , які генерують вимоги до політичної системи; важливих характеристик політичної системи, що дають їй можливість трансформувати вимоги у державну політику і самозберігатися; впливу навколишнього середовища на характер політичної системи; характеристик політичної системи, які впливають на зміст державної політики; зворотного впливу державної політики на навколишнє середовище та характер політичної системи тощо
суспільного вибору	Результат діяльності індивідів на основі усвідомлення ними їх інтересів і ухвалення відповідних рішень. При цьому широко використовуються ідеї і методи мікроекономіки хоча люди й прагнуть мати власний інтерес у політиці та економіці, вони здатні прийти до взаємної вигоди шляхом колективного прийняття рішень.